

jonka VAT and Duties Tribunal, Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

The Institute of the Motor Industry

vastaan

Commissioners of Customs & Excise

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

(kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn (esittelevä tuomari) sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray, H. Ragnemalm ja K. M. Ioannou,

julkisasiamies: G. Cosmas,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- The Institute of the Motor Industry, edustajanaan solicitor P. Duffy, QC, solicitor C. Mainpricen valtuuttamana,

- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Assistant Treasury Solicitor J. E. Collins, avustajinaan K. P. E. Lasok, QC, ja barrister P. J. E. Whipple,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies P. Oliver,\$

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan The Institute of the Motor Industryn, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission 24.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

Tuomion perustelut

1 Lontoon VAT and Duties Tribunal on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 7.4.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.4.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä direktiivi) 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty riita-asiassa, jossa kantajana on The Institute of the Motor Industry ja vastaajana Commissioners of Customs & Excise ja joka koskee vuoden 1994 VAT Actin (vuoden 1994 arvonlisäverolaki) liitteessä 9 ryhmän 9 osalta säädettyä arvonlisäverosta vapauttamista koskevaa hakemusta.

3 Vuoden 1994 VAT Actin liitteessä 9 arvonlisäverosta vapautetaan ryhmän 9 osalta "ammattiyhdistykset ja ammatilliset järjestöt". Asiaa koskevilta osin liitteessä säädetään seuraavaa:

"1. Seuraavien voittoa tavoittelemattomien järjestöjen jäsenilleen toimittamat sellaiset palvelut ja näihin palveluihin liittyvät sellaiset tavarat, jotka liittyvät vain järjestön tavoitteisiin ja jotka ovat saatavissa jäsenmaksua vastaan:

a) ammattiyhdistys (trade-union) tai muu sellainen henkilöyhdistys, jonka pääasiallinen tavoite on työhdoista neuvottelemine yhdistyksen jäsenten puolesta;

b) ammatillinen yhdistys, jonka jäseneksi pääsemistä on kokonaan tai pääasiallisesti rajoitettu siten, että jäseniä voivat olla vain henkilöt, joilla on kyseisen ammatin harjoittamiseen vaadittava pätevyys, tai henkilöt, jotka pyrkivät hankkimaan tällaisen pätevyyden;

c) yhdistys, jonka pääasiallisena tarkoituksena on jonkin tietyn alan tietämyksen edistäminen tai sellaisen ammattitaidon kehittäminen, joka liittyy sen jäsenten nykyisiin tai aikaisempiin ammatteihin tai töihin;

d) - - ."

4 The Institute of the Motor Industry on autoalan vähittäiskaupassa työskentelevien henkilöiden vapaaehtoinen yhdistys.

5 Commissioners of Customs and Excise katsoi 15.1.1996 tekemällään päätöksellä, että The Institute of the Motor Industry ei täytä vuoden 1994 VAT Actin liitteessä 9 asetettuja arvonlisäverosta vapauttamisen edellytyksiä, todeten, että sen jäsenilleen vuotuista jäsenmaksua vastaan toimittamat palvelut olivat arvonlisäveron alaisia verotettavia palveluja.

6 The Institute of the Motor Industry nosti tästä päätöksestä kanteen Lontoon VAT and Duties Tribunalissa.

7 Tämä tuomioistuin katsoi ennakkoratkaisupyyntönsä, että vuoden 1994 VAT Actin liitettä ei voida soveltaa The Institute of the Motor Industryyn. Tuomioistuimen mukaan The Institute of the Motor Industry ei voida pitää ryhmän 9 osalta mainitun liitteen 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna "ammatillisena yhdistyksenä", koska sen jäsenet edustavat liian monia toiminnan aloja. Tuomioistuimen mukaan The Institute of the Motor Industry ei ole myöskään liitteessä 9 olevan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu yhdistys, koska se ei edistä jonkin tietyn alan tietämystä eikä ammattitaidon kehittämistä. Edelleen The Institute of the Motor Industry ei kuulu liitteessä 9 olevan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, koska se ei ole "trade union", jonka pääasiallinen tavoite olisi työhdoista neuvottelemine yhdistyksen jäsenten puolesta.

8 The Institute of the Motor Industry väitti kansallisessa tuomioistuimessa, että se on direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa tarkoitettu ammattijärjestö ja että näin ollen sen suorittamat palvelut ja tavaroiden luovutukset ovat arvonlisäverosta vapautettuja.

9 Säännöksen sanamuoto on seuraava:

"1. Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta jäljempänä luetellut liiketoimet edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista:

- -

l) poliittisia, ammattijärjestöllisiä, uskonnollisia, isänmaallisia, filosofisia, hyväntekeväisyys- tai kansalaisaatteellisia päämääriä edistävien, voittoa tavoittelemattomien järjestöjen palvelujen suoritukset jäsenilleen yhteisen edun hyväksi sääntöjen mukaista jäsenmaksua vastaan ja niihin suoraan liittyvät tavaroiden luovutukset, jollei tämä vapautus ole omiaan johtamaan kilpailun vääristymiseen;

- - ."

10 Ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin katsoo, että ottaen huomioon direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdan englanninkielisessä versiossa käytetyn termin "trade union" tavanomaisen merkityksen, The Institute of the Motor Industryn suorittamat palvelut ja tavaroiden luovutukset eivät ole tämän säännöksen nojalla vapautettuja arvonlisäverosta.

11 Tuomioistuin toteaa kuitenkin, että näyttää siltä, että ranskankielisessä versiossa esiintyvää ilmaisua "syndicale" ja tämän tietyissä muissa kieliversioissa mainittuja vastineita on käytetty laajemmassa merkityksessä kuin englanninkielisessä versiossa esiintyvää ilmaisua "trade union" ja tämän muissa kieliversioissa mainittuja vastineita.

12 Tämän vuoksi kansallinen tuomioistuin pohtii, kuuluuko The Institute of the Motor Industry direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdan soveltamisalaan. Koska VAT and Duties Tribunal katsoo myös, että The Institute of the Motor Industryn suorittamien palvelujen ja tavaroiden luovutuksen vapautus ei olisi omiaan johtamaan kilpailun vääristymiseen, se päätti lykätä asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Kun otetaan huomioon Value Added Tax Tribunalin päätöksen 3-9 kohdassa ja 21 kohdassa esitetyt tosiseikkoja koskevat toteamukset sekä 21 kohdassa (josta esitetään jäljempänä yhteenveto) kuvatun kaltaiset olosuhteet, ovatko tällaisen yhdistyksen, joka on voittoa tavoittelematon järjestö, tarjoamat palvelut kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdan soveltamisalaan kuuluvina vapautettuja arvonlisäverosta sillä perusteella, että yhdistys on 'ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävä[ä] - - järjest[ö]?"

Yhteenvedon voidaan todeta, että päätöksen 21 kohdassa todetaan, että yhdistys on autoalan vähittäiskaupassa työskentelevien henkilöiden vapaaehtoinen yhdistys. Tämän yhdistyksen tärkeimmät tavoitteet ovat sen jäsenten ammattitaidon kehittäminen, uramahdollisuuksien parantaminen alan eri osa-alueilla sekä tähän perustuen alan ja sillä työskentelevien henkilöiden julkisen kuvan parantaminen. Yhdistys pyrkii näihin tavoitteisiin vastaamalla alalla tarvittavien eritasoisten ammatillisten taitojen kysyntään, hyväksymällä muiden tahojen järjestämät kurssit, joilla tällaisia taitoja voi hankkia, palkitsemalla näiden kurssien suorittajat ja luokittelemalla jäsenensä, jakamalla jäsenilleen tietoa heidän erikoisalansa ja yleensä koko alan viimeisimmästä kehityksestä sekä pitämällä työnvälitysrekisteriä."

13 Yhteisöjen tuomioistuimelle esittämällään kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko The Institute of the Motor Industryn kaltainen yhdistys direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa tarkoitettu ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävä voitto tavoittelematon järjestö.

14 On aivan ensiksi todettava, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 33-37 kohdassa huomauttanut, että tämän säännöksen eri kieliversioissa käytetyillä, ilmausta "objectifs de nature syndicale" kuvaavilla ilmaisuilla voi olla eri merkitys.

15 Useissa versioissa - muun muassa englanninkielisessä versiossa ("aims of a trade-union nature") - käytetyillä ilmaisuilla viitataan pääasiallisesti työntekijöiden ammattiyhdistysten tavoittelemiin päämääriin, kun taas toisissa - muun muassa ranskankielisessä versiossa ("objectifs de nature syndicale") - viitataan myös sellaisten ammatillisten järjestöjen tavoittelemiin päämääriin, jotka eivät ole tällaisia ammattiyhdistyksiä.

16 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jossakin kieliversiossa käytettyä yhteisön säännöksen sanamuotoa ei voida käyttää tämän säännöksen ainoana tulkintaperusteena, eikä sille voida antaa tältä osin etusijaa muihin kieliversioihin nähden. Tällainen lähestymistapa ei vastaisi yhteisön oikeuden yhtenäisen tulkinnan vaatimusta. Erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (ks. asia C-372/88, Cricket St Thomas, tuomio 27.3.1990, Kok. 1990, s. I-1345, 18 ja 19 kohta).

17 Tältä osin on syytä huomauttaa, että direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen vapautusten kuvaamisessa käytettyjä ilmaisuja on tulkittava suppeasti, koska ne ovat poikkeus siitä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan liikevaihtoveroa peritään jokaisesta verovelvollisen suorittamasta vastikkeellisesta palvelusta (asia 348/87, Stichting Uitvoering Financiële Acties, tuomio 15.6.1989, Kok. 1989, s. 1737, 13 kohta).

18 Lisäksi on syytä todeta, että direktiivin 13 artiklan A kohdassa on tarkoitus vapauttaa tietyt yleishyödylliset toiminnot arvonlisäverosta. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on useissa yhteyksissä korostanut (ks. asia 107/84, komissio v. Saksa, tuomio 11.7.1985, Kok. 1985, s. 2655, 17 kohta ja em. asia Stichting Uitvoering Financiële Acties, tuomion 12 kohta), tällä säännöksellä ei vapauteta verosta kaikkia yleishyödyllisiä toimintoja, vaan ainoastaan ne, jotka on lueteltu ja kuvattu aivan yksityiskohtaisesti.

19 Edellä esitettyjen johtopäätösten valossa on todettava, että sellainen voitto tavoittelematon järjestö, jonka tarkoituksena on jäsentensä etujen edistäminen mutta joka ei toteuta tätä tavoitetta puolustamalla ja edustamalla jäsenten yhteisiä etuja niitä koskeviin päätöksentekoihin nähden, ei voida pitää ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävänä järjestönä direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

20 Tässä säännöksessä esiintyvä ilmaisu "ammattijärjestöllinen" tarkoittaa erityisesti järjestöä, jonka pääasiallinen tavoite on jäsentensä yhteisten etujen puolustaminen - olivatpa jäsenet

työntekijöitä, työnantajia, itsenäisiä ammatinharjoittajia tai tietyn taloudellisen toiminnan harjoittajia - ja näiden edustaminen asianomaisiin kolmansiin osapuoliin, myös viranomaisiin, nähden.

21 Näin ollen voittoa tavoittelematon järjestö, jonka pääasiallinen tavoite on jäsentensä yhteisten etujen puolustaminen ja edustaminen, täyttää direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa luetelluille vapautuksille asetetun yleishyödyllistä toimintaa koskevan arviointiperusteen, koska jäsenistö voi käyttää järjestöä edustajanaan ja painostuskeinonaan kolmansien kanssa käytävissä neuvotteluissa.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, edellä esitetyt seikat huomioon ottaen, onko The Institute of the Motor Industryn kaltainen yhteenliittymä direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa tarkoitettu ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävä järjestö.

23 Ennakkoratkaisukysymykseen on siis vastattava, että direktiivin 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa mainitulla ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävällä järjestöllä tarkoitetaan järjestöä, jonka pääasiallinen tavoite on jäsentensä yhteisten etujen puolustaminen - olivatpa jäsenet työntekijöitä, työnantajia, itsenäisiä ammatinharjoittajia tai tietyn taloudellisen toiminnan harjoittajia - ja näiden edustaminen asianomaisiin kolmansiin osapuoliin, myös viranomaisiin, nähden.

Päätökset oikeudenkäyntikuluista

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Päätöksen päätösosa

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

(kuudes jaosto)

on ratkaissut Lontoon VAT and Duties Tribunalin 7.4.1997 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan A kohdan 1 alakohdan I alakohdassa mainitulla ammattijärjestöllisiä päämääriä edistävällä järjestöllä tarkoitetaan järjestöä, jonka pääasiallinen tavoite on jäsentensä yhteisten etujen puolustaminen - olivatpa jäsenet työntekijöitä, työnantajia, itsenäisiä ammatinharjoittajia tai tietyn taloudellisen toiminnan harjoittajia - ja näiden edustaminen asianomaisiin kolmansiin osapuoliin, myös viranomaisiin, nähden.